

Gaza: samenleving op de rand ondanks bestand

Het Israëlisch-Palestijns conflict overheerste de afgelopen weken opnieuw de televisiebeelden. Na een geschiedenis van zestig jaar oorlog is een verder vervolg gebreid aan het conflict tussen de Israëlische staat en de Palestijnen. Israël startte op 27 december 2008 met luchtaanvallen en later een grondoffensief tegen de Gazastrook. Volgens Israël was het doel de raketaanvallen te stoppen en veiligheid te garanderen voor burgers in Zuid-Israël. Vele waarnemers betwijfelen dit en halen andere factoren aan: Israël's voornemen om Hamas klein te krijgen, de aankomende verkiezingen op 10 februari 2009 en de strijd met Iran. Vast staat dat het conflict geen overwinnaar kent en de burgerbevolking in Gaza het belangrijkste slachtoffer is. Na een 22 dagen durend Israëlisch offensief werden 1.300 Palestijnen (waarvan ongeveer 1/3 kinderen) en 13 Israël's gedood. Het ACW is uitermate bekommerd over deze spiraal van geweld die het Midden-Oosten verder destabiliseert. Vrede lijkt verder weg dan ooit. Zoals *De Standaard* van 19 januari titelde: "Bestand maar geen vrede in Gaza". De vraag is wat de strijdende partijen hebben bereikt.

De Gazastrook is één van de dichtstbevolkte gebieden op de wereldbol. Anderhalf miljoen Palestijnen zitten als ratten in een val van 363km².

Het strijdtoneel: de Gazastrook

De Gazastrook is één van de dichtstbevolkte gebieden op de wereldbol. Anderhalf miljoen Palestijnen zitten als ratten in een val van 363km². Een openluchtgevangenis omringd met hekken en muren. Hermetisch afgesloten van de buitenwereld. Gaza kent door Israël's draconische afsluitingsbeleid en de economische blokkade een schaarste aan voedsel, basismiddelen en medisch materiaal. De gezondheidszorg, water- en elektriciteitsvoorzieningen waren al vóór deze operatie zwaar getroffen en de werkloosheid en armoede nemen dramatisch toe. Zo'n sociaal-economisch kerkhof beschouwen als een vijand die met grond- en luchttroepen bestreden moet worden, kan enkel leiden tot een humanitaire crisis. Zeker wanneer het Israëlisch leger verklaart dat diegenen die burgers en kinderen als menselijk schild gebruiken zelf verantwoordelijk zijn voor alle aangerichte schade onder de burgerbevolking, is ongerustheid op zijn plaats. Meteen wordt het doden van Palestijnse burgers die niet rechtstreeks aan de vijandelijkheden deelnemen onderdeel van een bedenkelijke gevechtsmethode. Komt daarbij dat de inwoners die slachtoffer waren van een bommenregen een belangrijk recht ontzegd werd: vluchten was geen optie...

Levend bewijs van ontwrichte samenleving

De ontwrichte samenleving in de Gazastrook is het politieke en sociale gevolg van een bezetting die reeds een veertigtal jaar duurt. Het Palestijnse maatschappelijke leven is uiteengevallen. De Palestijnen geloofden bij het begin van het vredesproces dat voor hen een onafhankelijke en democratische staat in het verschiet lag. Maar

door de combinatie van Israël's aanhoudende bezetting en het onvermogen van Fatah, de falende vredesonderhandelingen en de verslechterende levensomstandigheden van de Palestijnse bevolking door de Israëlische controleposten en de toenemende nederzettingen, voelde de Palestijnse burgerbevolking zich aan haar lot overgelaten. De Palestijnse collectieve identiteit raakte zoek ten gevolge van de bezettingspolitiek en het uitblijven van een oplossing. In dat klimaat heeft Hamas, mede door zijn netwerk van sociale voorzieningen, steun verworven onder de Palestijnse bevolking. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het wantrouwen in Fatah en het falen van het vredesproces leidden tot de overwinning van Hamas bij de parlementsverkiezingen van 25 januari 2006.

Politieke desintegratie

Sinds de verkiezingsoverwinning van Hamas is de Palestijnse politieke klasse (*Fatah* versus *Hamas*) ook verwikkeld in een strijd om de politieke controle. Dit heeft geleid tot een groeiende polarisering in de Palestijnse maatschappij. De nieuwe Palestijnse Autoriteit onder leiding van Hamas die tot stand kwam na de Palestijnse verkiezingen, verloor echter de steun van de internationale gemeenschap. Hamas weigerde immers het geweld af te zweren, Israël te erkennen en de bestaande akkoorden met Israël te aanvaarden. Hamas vormde géén gesprekspartner voor de internationale gemeenschap. President Abbas, die uit Fatah-kringen stamt, bleef gesprekspartner voor de internationale gemeenschap. De Palestijnse samenleving viel dus een volledige politieke desintegratie te beurt. Voor het eerst in de geschiedenis namen Palestijnen de wapens op tegen elkaar. In juni 2007 verwierf Hamas, na een

Het Israëlische Hooggerechtshof erkende zelf twee jaar geleden dat burgers enkel mogen aangevallen worden wanneer ze rechtstreeks of actief deelnemen aan de vijandelijkheden.

gewapend conflict met Fatah van president Abbas, onrechtmatig de controle over de Gazastrook. Sinds die coup en Israël's afsluiting van de Gazastrook namen de raketbeschietingen, die reeds in 2000 in gang werden gezet, vanuit Gaza op Zuid-Israël drastisch toe. Ook dit is onaanvaardbaar.

Het recente conflict: oorzakelijke kat en muis

Israël en Hamas spelen elkaar de hete aardappel door over de schuldvraag in het huidige conflict. Beide partijen verwijten elkaar de bepalingen van het staakt-het-vuren dat van 19 juni tot 19 december 2008 liep, niet te hebben nageleefd. Ondanks beloftes om de afsluiting van het gebied te verlichten, hield Israël de grensovergangen dicht. Op 4 november, toen Barack Obama het podium opklom om zijn overwinningsspeech de wereld in te sturen, schond Israël het bestand met een aanval tegen Hamas-militanten. Vanaf dat moment hervatte Hamas de raketaanvallen op Zuid-Israël. De organisatie weigerde op 19 december het bestand met Israël te verlengen. De gevolgen zijn gekend. Een goede twee maand later krijg je een conflict in Gaza en veel burgerslachtoffers.

Respect voor internationaal recht in conflictsituatie

In tegenstelling tot wat men vaak denkt, is een bezetting op zich niet illegaal. Dat neemt niet weg dat ze beperkt moet zijn in de tijd en zeker geen veertig jaar mag duren. De bezettende macht moet daarenboven de regels van het oorlogsrecht respecteren. Zo moet zij instaan voor de veiligheid van de burgers en hen onder geen beding onderwerpen aan geweld. Daarenboven moet de civiele samenleving ongestoord verder kunnen gaan. Israël legt deze

regels steeds weer naast zich neer, ook in het recentste conflict in Gaza. Israël heeft als bezettende macht de plicht om in te staan voor het welzijn van Palestijnse burgers. Als strijdende partij mag Israël, net zoals Hamas, tevens onder geen beding geweld plegen tegen burgers die niet deelnemen aan de vijandelijkheden. Het Israëlische Hooggerechtshof erkende zelf twee jaar geleden dat burgers enkel mogen aangevallen worden wanneer ze rechtstreeks of actief deelnemen aan de vijandelijkheden. De bombardementen op VN-scholen met veel kinderslachtoffers toont aan dat het Israëlische leger een basisregel schendt: er moet een onderscheid gemaakt worden tussen burgerdoelen en militaire doelwitten. Ook Hamas schendt het internationaal humanitair recht met zijn doelbewuste raketaanvallen op Israëlische burgers. Dat zijn eveneens oorlogsmisdaden.

Vrede en nationale veiligheid

De strijd lijkt gevoed te worden door het naïeve geloof dat dood en vernieling kunnen leiden tot méér veiligheid. De bombardementen zullen Hamas niet vernietigen. Integendeel, zij zullen hoogstwaarschijnlijk leiden tot een verdere radicalisering onder de Palestijnen die het disproportionele geweld beschouwen als een collectieve straf voor hun stemgedrag in 2006. De ongelijke strijd zal de haatgevoelens jegens Israël enkel bevorderen.

Vrede lijkt verder weg dan ooit in een dergelijk klimaat. Het massagraf in Gaza zal enkel leiden tot een verdere destabilisering van het Midden-Oosten en brengt de westerse waarden ook een harde klap toe. Israël's militaire acties en het stilzwijgen van de internationale gemeenschap benadrukken het gebrekkige respect voor universele en humanitaire waarden. Het bloedvergieten laat de structurele

De internationale gemeenschap en de Europese Unie dienen dringend een actiever beleid te ontwikkelen om dit conflict te beëindigen.

oorzaken van het conflict onveranderd. Een duurzame oplossing kan pas tot stand komen wanneer er een perspectief is op verbetering. In die optiek kan enkel een eind aan de bezettings- en nederzettingenpolitiek een oplossing bieden voor de getraumatiseerde Palestijnse burgerbevolking. Enkel dergelijke politieke opstelling kan een dam opwerpen tegen verdere radicalisering en het geweldmonopolie. Ze zal ook een beter antwoord bieden op de veiligheidsnoden van de Israëlische bevolking.

Houding van de Arbeidersbeweging

Het ACW is uitermate bezorgd over het recente conflict en voornamelijk over het gebrek aan structurele oplossingen. Vanuit die optiek hebben ACW en Wereldsolidariteit hun bekommernissen geuit in een schrijven aan de Belgische minister van Buitenlandse Zaken, Karel De Gucht. Ook het ACV heeft via het Internationaal Vakverbond zijn diepe bezorgdheid over het conflict in Gaza kenbaar gemaakt aan de algemeen secretaris van de Verenigde Naties, Ban-Ki-Moon.

Want het geweld van Israël en Hamas brengt ons geen stap dichterbij een oplossing voor het conflict, met name een vreedevolle Palestijnse en Israëlische samenleving. Het disproportionele geweld van het Israëlische leger evenals de raket-aanvallen van Hamas zijn ernstige schendingen van het internationaal recht.

Het is alarmerend dat de burgerbevolking gegijzeld wordt door het aanhoudende conflict. Aan Israëlische zijde lijkt het alsof burgers hun regering volgen in het beleid van muren, *checkpoints*, afsluitingen en extreem geweld. Aan Palestijnse

zijde valt de samenleving ten prooi aan desintegratie en vinden extremistische krachten opgang. In een dergelijk klimaat van wederzijdse radicalisering en segregatie, vindt de stem van de burger geen gehoor en kan een meer gematigde participatiepolitiek, gedreven vanuit het middenveld, geen terrein winnen. Vertegenwoordigers van de Christelijke Arbeidersbeweging hebben tijdens verscheidene missies aan Israël en de Palestijnse gebieden uitgebreid kennisgemaakt met het rijke Israëlische en Palestijnse middenveld: vredes-, mensenrechten- en werknemersorganisaties. Wij betreuren ten stelligste dat hun stem geen gehoor vindt in de berichtgeving over het conflict waarbij enkel aandacht uitgaat naar geweld, vernieling en het radicaal-politieke klimaat. Als arbeidersbeweging kunnen wij ook een rol spelen om hun stem en visie op het conflict bij ons ingang te doen vinden door het smeden van samenwerkingsverbanden met het Palestijnse en Israëlische middenveld. Om het radicale wij-zij-beeld 'Palestijns' versus 'Israëli' te doorbreken en bij ons de idee te voeden dat in beide samenlevingen mensen geloven in het vreedevolle samenleven, via dialoog en niet via wapens.

De internationale gemeenschap en de Europese Unie dienen dringend een actiever beleid te ontwikkelen om dit conflict te beëindigen. De EU moet een vuist maken en verder gaan dan het leveren van humanitaire hulp aan de noodlijdende bevolking. De internationale gemeenschap moet er in eerste instantie van overtuigd zijn dat respect voor het humanitaire recht de beste weg is naar veiligheid. Het stilzwijgen bij niet-naleving doodt. Tot slot kijken we Barack Obama aan en hopen één zaak: "Yes, he can!"